

กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสื่ออารมณ์รักแบบไม่สมหวัง ในมิวสิคเพลงลูกทุ่งอีสาน: ไทบ้านเดอะซีรีส์

Language Use Strategies for Conveying the Emotions of Unrequited Love in the Isan country song in Thai Ban The Series

ธนพล สกอลสุนทรเทพา สุดา漾ค์ Thanapolne Sakolsundaradeba Sudayongk

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาและวรรณกรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Master's degree student of Program in Thai Language and Literary Works Teaching, Faculty of Humanities
and Social Sciences, Mahasarakham University, 65010184009@msu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอารมณ์รักแบบไม่สมหวัง ในมิวสิกเพลงลูกทุ่งอีสาน ไทบ้าน เดอะซีรีส์ และเพื่อศึกษาองค์ประกอบของการสื่อสารตามกรอบแนวคิดชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของเดลล์ ไฮม์ ผลการศึกษาพบว่ามีการใช้พฤติกรรมการใช้ภาษา ดังนี้ 1) พฤติกรรมการใช้คำ 1.1) พฤติกรรมการใช้คำซ้ำ 1.2) พฤติกรรมการใช้คำซ้อน 1.3) พฤติกรรมการใช้คำที่ทำให้เกิดจินตภาพ และ 1.4) พฤติกรรมการใช้คำที่มีการเล่นจังหวะ 2) พฤติกรรมการใช้โวหารภาพพจน์ ได้แก่ 2.1) พฤติกรรมการใช้อุปมาอุปไมย 2.2) พฤติกรรมการใช้อธิพจน์ 2.3) พฤติกรรมการใช้เปรียบเทียบ

องค์ประกอบของการสื่อสารตามกรอบแนวคิดชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของเดลล์ ไฮม์ ปรากฏ 1) ฉาก ที่ปรากฏในเรื่องจะประกอบด้วย บ้าน, ห้องนอนของตัวละครเอก, หมู่บ้าน, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ, ห้องเรียน, โรงเรียน, บ้านพักครู, วัด, งานศพ, งานแต่ง, ทุ่งนา, กระต้อม (เถียงนา), ป่า, พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำและตลาดชุมชน 2) ผู้ร่วมสื่อสาร ที่พบ คือ ตัวละครเอกฝ่ายชาย, ตัวละครเอกฝ่ายหญิง, เพื่อนตัวละครเอกฝ่ายชาย, เพื่อนตัวละครเอกฝ่ายหญิง, แฟนเก่าของตัวละครเอก, นักร้องและชาวบ้าน 3) จุดมุ่งหมาย ที่ปรากฏในการสื่อสารในบทเพลงทั้งหมดเพื่อบรรยายถึงความรักที่ไม่สมหวัง 4) วัจนกรรมที่ปรากฏ ได้แก่ วัจนกรรมบอกกรัก, กล่าวลา, ปฏิเสธ, ขอบคุณ, ตัดพ้อ, ขอโทษ, ขอร้อง, ประชดประชัน, สัญญา, ปฏิเสธการ, โอดครวญ, คำถาม, เล่าความและวัจนกรรมกล่าวร้าย 5) น้ำเสียงของนักร้องและตัวละครส่วนใหญ่ใช้น้ำเสียงระดับกันเอง กล่าวถึงบุคคลอันเป็นที่รัก คร่ำครวญ ขอร้อง อ่อนหวาน โศกเศร้าเสียใจ รวมไปถึงน้ำเสียงประชดประชัน 6) เครื่องมือ ที่ใช้เป็น การใช้อวัจนภาษา คำร้อง และการปนภาษา 7) บรรทัดฐานการปฏิสัมพันธ์ จะใช้บรรทัดฐานคุณธรรม จริยธรรม การมีปฏิสัมพันธ์เรื่องความจริงใจ ความรัก ความปรารถนาดี รักแรก รักบริสุทธิ์ ความรู้สึกผิด เสียใจและรักสามเศร้า 8) ประเภทการสื่อสาร การใช้ถ้อยคำแบบคำร้อง การสนทนา และคำคม

คำสำคัญ: เพลงลูกทุ่งอีสาน, ไทบ้านเดอะซีรีส์, ชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร

Abstract

This article aims to study about language use strategies to convey the emotions of unrequited love in Isan country song: Thai Ban The Series and to study the elements of communication according to Dell Hymes Ethnographic Framework for Communication. The results of the study found that the following language strategies are used: 1) Words use Strategies 1.1) Reduplication 1.2) Duplicate 1.3) Imagination and 1.4) Rhythm. 2) Rhetoric use Strategies include: 2.1) Metaphors, 2.2) Hyperboles and 2.3) Rhetorical question.

Components of communication according to Dell Hymes ethnographic framework of communication found: 1) Setting/Scenes that appear in the story include the house, the protagonist's bedroom, village, health promoting hospital, classroom, school, teacher's residence, temples, funerals, weddings, rice fields, huts, forests, aquariums and village markets. 2) Participant found are the male protagonist, female protagonist, friends of the main character, ex-lovers of the protagonists, singers and villagers. 3) Ends that appears in the communication in all songs is to describe love. 4) Act sequence that appears include love telling, saying goodbye, rejecting, thanking, complaining, apologizing, begging, sarcasm, promises, reactions, lamenting, questions, telling stories and slanderous words. 5) Key of the singers and the characters There use familiarly tone when talking about the loved ones, also lamenting, begging, pleading, sadness, and sarcastic tones. 6) Instrumentalities used include non-verbal language, lyrics, and code-mixing 7) Norms of Interaction and Interpretation: using the standards of morality, ethics, interactions regarding sincerity, love, goodwill, first love, pure love, feelings of guilts, sadness, and love triangles. 8) Genre: include lyrics, conversation, and epigram.

Keywords: Isan country song, Thai Ban the Series, Ethnography of Communication

บทนำ

“ไทบ้านเดอะซีรีส์” เป็นภาพยนตร์ถ่ายทอดเรื่องราวของหมู่บ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดศรีสะเกษ ที่ยังคงความเป็นสังคมชนบท โดยภาพยนตร์เรื่องนี้ได้นำเสนอการเปลี่ยนแปลงของสังคมชนบทอันเกิดจากการนำเอาเทคโนโลยี ที่ทันสมัยคือโทรศัพท์มือถือเข้ามาใช้ ควบคู่ไปกับการเล่าเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของชาวบ้านในรูปแบบวิถีชนบท นอกจากนี้ยังได้ ความเปลี่ยนแปลงของสังคมชนบทแห่งนี้ในรูปแบบของความบันเทิงโดยใช้วิธีการสอดแทรกเข้าไปในประเพณี วิถีชีวิต และวัฒนธรรมอีสานที่ปรากฏอยู่ในเรื่อง โดยเน้นความสมจริง ตรงไปตรงมา โดยผ่านมุมมองแบบชาวอีสาน ซึ่งการใช้วัฒนธรรมอีสานภายในเรื่องเป็นเครื่องมือ นั่น ถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ภาพยนตร์เรื่องนี้ประสบความสำเร็จ เนื่องจากทำให้ผู้รับชมเกิดความรู้สึกประทับใจ และเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นอีสานที่ ผู้สร้างภาพยนตร์ตั้งใจสื่อสารออกมา (ประกายกาวิล ศรีจินดา และคณะ, 2563: 75-76)

เพลงลูกทุ่งอีสาน คือเพลงที่สะท้อนวิถีชีวิตอีสาน สภาพสังคม อุดมคติ และวัฒนธรรมไทยโดยมีท่วงทำนอง คำร้อง สำเนียง และลีลาการร้องการบรรเลงที่เป็นแบบแผน มีลักษณะเฉพาะ ให้บรรยากาศของความเป็นลูกทุ่งอีสาน เพลงลูกทุ่งอีสานมีความสัมพันธ์กับคนไทยตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน และเป็นที่นิยมอย่างมากในกลุ่มคนไทยในชนบท เนื้อหาของเพลงลูกทุ่งมักจะสะท้อนถึงสภาพสังคมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งวัฒนธรรมประเพณีไทย (สันติ ทิพนานา, 2560: 11) จากข้อความข้างต้นจึงอาจกล่าวได้ว่า เพลงลูกทุ่งอีสานเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาติไทย ที่ถูกส่งผ่านมาจากรุ่นสู่รุ่น โดยสามารถสังเกตความเป็นเพลงลูกทุ่งอีสานได้จาก ภาษาที่

ใช้ในคำร้อง ซึ่งจะใช้ภาษาท้องถิ่นอีสาน ปะปนภาษากลาง และสำเนียง เทคนิคลีลา การใช้ลูกเอื้อน ถึงแม้จะใช้เครื่องดนตรีสากลบรรเลงเพลงลูกทุ่งอีสาน แต่ท่วงทำนอง และสำเนียงก็ปรากฏออกมาเป็นทำนองพื้นบ้านเช่นเดิม เห็นได้ว่าเพลงลูกทุ่งอีสานถือเป็นเครื่องมืออีกรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในการบันทึก การใช้ภาษา การบอกเล่าสภาพสังคม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ตลอดจนถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างเด่นชัด และสามารถเข้าถึงมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้ส่งสารได้เป็นอย่างดี ทำให้เป็นที่นิยมจากผู้คนโดยทั่วไป ทั้งที่เป็นคนอีสานเช่นเดียวกันหรือคนละภูมิภาคก็ตาม ในปัจจุบัน มีการสนับสนุนให้เผยแพร่เพลงลูกทุ่งอีสานในช่องสื่อสารมวลชนต่าง ๆ ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังมีการนำไปใช้ประกอบกับสื่ออื่น ๆ อีกมากมาย เช่น การใช้ประกอบการทำ ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ จึงส่งผลให้เพลงลูกทุ่งอีสานสามารถเผยแพร่ออกไปสู่ชุมชนเป็นวงกว้างโดยใช้เวลาอันรวดเร็ว ทำให้ความนิยมเพลงลูกทุ่งอีสานของประชาชนมีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การนำมโนทัศน์และเนื้อหาต่าง ๆ ของเพลงลูกทุ่งอีสานประกอบภาพยนตร์ ไทบ้านเดอะซีรีส์ มาศึกษาด้วยวิธีการศึกษาตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร (Ethnography of Communication) โดยนำหลักทฤษฎีของเดล ไฮม์ส์ มาประยุกต์ใช้ โดยได้อธิบายเกี่ยวกับการศึกษา Ethnography of Communication ว่าชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารเป็นการศึกษาภาษาศาสตร์ เชิงสังคมที่เน้นเรื่องการสื่อสาร การทำความเข้าใจ ข้อมูลวัฒนธรรมจะทำให้เข้าใจถึงการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางวัฒนธรรม เป็นการศึกษา ภาษาและวัฒนธรรมของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพื่อทำความเข้าใจวิถีการสร้างสรรค์ในการใช้ภาษา อันเกิด จากความสามารถภูมิหลังทางวัฒนธรรม และวิถีสังคม (Dell Hymes, 1966: 12)

ดังนั้นจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้ภาษาเพื่อสื่ออารมณ์รักแบบไม่สมหวังในมโนทัศน์เพลงลูกทุ่งอีสาน: ไทบ้านเดอะซีรีส์ จากมโนทัศน์วิดีโอและเนื้อเพลง การศึกษาในครั้งนี้ยังมีประโยชน์ ด้านการสืบสาน และเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นอีสาน ให้เป็นที่รู้จัก ศึกษา กลวิธีการประพันธ์เพลงได้อย่างน่าสนใจและเป็นข้อมูลแก่ผู้สนใจต่อไป โดยมุ่งศึกษา

องค์ประกอบของการสื่อสารตามกรอบแนวคิดชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของโฮมส์ และศึกษากลวิธีการใช้ภาษาเพื่อการสื่ออารมณ์รักแบบไม่สมหวังในมิวสิกเพลงลูกทุ่งอีสาน ไทบ้าน เดอะซีรีส์ ซึ่งศึกษาเฉพาะเพลงที่สื่อถึงอารมณ์รักแบบไม่สมหวัง ที่ปรากฏในภาพยนตร์ 3 เรื่อง ได้แก่ 1) ภาพยนตร์ ไทบ้านเดอะซีรีส์ 2) ภาพยนตร์ ไทบ้านเดอะซีรีส์ 2.1 และ 3) ภาพยนตร์ ไทบ้านเดอะซีรีส์ 2.2 จำนวน 14 บทเพลง ดังนี้ 1) เพลงระเบิดเวลา ของ ศาล สาณศิลป์ 2) เพลงบ่เป็นหยั่ง เค้าเข้าใจ ของ กวาง จิรพรรณ 3) เพลงขอบใจเด้อ ของ ศาล สาณศิลป์ 4) เพลงกลับมาได้บ่ ของ บิว สงกรานต์ 5) เพลงกอดเสาเถียง ของ ปรีชา ปัตถัย 6) เพลงฟ้าสั่ง ของ กวาง จิรพรรณ 7) เพลงอีหล้าเอ๋ย ของ เต๋ย อภิวัฒน์ 8) เพลงแรกตั้งใจอีก ของ ปรีชา ปัตถัย 9) เพลงคนสุดท้ายของหัวใจ ของ บอย พนมไพร 10) เพลงเจ็บสุดท้าย ของ แบงค์ ธนา 11) เพลงอยู่ผู้เดียวให้ชิน ของ ดิด คิตตี้ 12) เพลงทเวลาบอดเจ็บ ของ บอย พนมไพร 13) เพลงซี้เฝ้า ของ เบ็น ศรีณยู และ 14) เพลงเสตดส์ถึกถ้ม ของ บอย พนมไพร โดยมีผลการศึกษาที่ปรากฏดังต่อไปนี้

ผลการศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่องกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสื่ออารมณ์รักแบบไม่สมหวังในมิวสิกเพลงลูกทุ่งอีสาน: ไทบ้านเดอะซีรีส์ โดยประเด็นที่มุ่งศึกษา คือ เพื่อบริเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาที่ปรากฏในมิวสิกเพลงจากภาพยนตร์ไทบ้านเดอะซีรีส์ จำนวน 14 บทเพลง และเพื่อบริเคราะห์องค์ประกอบของการสื่อสารตามกรอบแนวคิดชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของโฮมส์ ที่ปรากฏในมิวสิกเพลงจากภาพยนตร์ไทบ้านเดอะซีรีส์ จำนวน 14 บทเพลง โดยในประเด็นที่ 1 ผลการศึกษา พบว่า กลวิธีการใช้ภาษาทั้งหมด 2 ด้านคือกลวิธีการใช้คำและกลวิธีการใช้โวหารภาพพจน์ ดังต่อไปนี้

1. กลวิธีการใช้ภาษาที่ปรากฏในในมิวสิกเพลงจากภาพยนตร์ไต้หวันเดอะซีรีส์

1.1 กลวิธีการใช้คำ

การใช้คำที่ปรากฏในมิวสิกเพลงจากภาพยนตร์ไต้หวันเดอะซีรีส์ พบว่า ผู้ประพันธ์ได้มีความพิถีพิถันในการสรรคำที่จะสามารถสื่อความหมายได้ตรงตามความหมายที่ต้องการสื่อสารได้ดี การใช้คำที่ปรากฏในมิวสิกเพลงจากภาพยนตร์ไต้หวันเดอะซีรีส์ มีทั้งหมด 6 ประเภท ดังนี้

1.1.1 กลวิธีการใช้คำซ้ำ

คำซ้ำ คือ คำคำเดียวกันนำมากล่าว 2 ครั้ง มีความหมายเน้นหนักหรือบางที่ต่างไปกับคำเดียว เพียงคำเดียว จึงถือว่าการสร้างคำใหม่ มีความหมายใหม่ทำนองเดียวกับคำซ้อน ต่างก็เป็นคำซ้ำใช้คำคำเดียวซ้อนกันเท่านั้น และเพื่อให้รู้ว่าคำกล่าว 2 ครั้ง นั้นเป็นคำซ้ำไม่ใช่คำเดียว ๆ เรียงกัน จึงต้องติดเครื่องหมายกำกับไว้ในภาษาไทย ใช้ไม้ยมกแทนคำท้ายที่ซ้ำกับคำต้น (บรรจบ พันธุมธา, 2549: 76)

จากการศึกษาคำซ้ำที่ปรากฏในมิวสิกเพลงจากภาพยนตร์ไต้หวันเดอะซีรีส์ ส่วนใหญ่มักเป็นการใช้คำซ้ำเพื่อเสียงสัมผัส ทำนอง ความงามของการใช้คำและเน้นคำเพื่อให้เกิดจินตภาพตาม โดยพบว่ามีการใช้คำซ้ำ ที่ใช้ไม้ยมกแทนคำที่ซ้ำกัน อีกทั้งมีการใช้เดียวกัน 2 ครั้ง เช่น

“กะขอบใจเด้อที่เฮ็ดให้เฮาบ่เหงามาช่วงหนึ่ง
กะขอบใจเด้อถ้อยคำซึ่งซึ่งที่ลอบไถยามบ่มีไม
เป็นคนเทา ๆ ออกจะเหงา ๆ แต่บ่มีไมเอาไปใส่ใจ
มาคุดคุดแล้วกะหายเสียใจอยู่ได้
คือถึกเทตอนเฮาผู้สีกดี แต่เพิ่นไปไปได้ลาจึกอย่าง
เริ่มมีหวังแต่กะต้องหมดหวัง นังซื่อ ๆ กะฮู้สึกเจ็บ
เจ็บบ่เคยจำย้อนว่าใจง่าย พอสิยังไผกะใจอีกเสบ
เขาจะไป ไปตามสเด็บ แต่เขาเลือกจริงจังอิหลี

ขอบใจเคื่องที่มาเฮ็ดให้เพื่อ คิดว่าเธอเป็นคนสำคัญ
แต่ความจริงมันกะพอสำนั เธอกะแค่ แค่คนทั่วไป...”
(เพลงขอบใจเคื่อง, ศาล สานศิลป์)

“...มาเหมื่อยแท้บ่ลืลลิดฮอด เฮ็ดได้แต่กอดเสาเถียง
แนมไปกองเพี้ยงได้เห็นแต่หน้าขาว ๆ
เมากะเมาพอดตายยังเห็นแต่ภาพเก่า ๆ
กุคิตฮอดเขา โอโห้ย...”
(เพลงกอดเสาเถียง, ปรีชา ปัดภัย)

“...ฮู้สึก บ่แม่นบ่ฮู้สึก ว่าลิก ๆ อ้ายบ่คือเก่า
คบกันมาหลายปี ฮอดมื่อนี้พอฮู้ยู่ว่า
เตะใจน้องเข้าป่า ไปแล้วแม่นบ่...”
(เพลงฟ้าสั่ง, กวาง จิรพรรณ)

“...มาซุดใจอ้ายไว้ แล้วกะไปกับเขา หลงลืมน้ำบ่เก่า
เจ้าเลือดเย็นทั้งใจคัก แรก ๆ กะตั้งใจฮัก ได้จักพักกะตั้งใจลืมนกัน...”
(เพลงแรกตั้งใจฮัก, ปรีชา ปัดภัย)

“...ต้องเบ่งหนังคนเดียว กินข้าวคนเดียว ไปตลาดคนเดียว
นอนกอดเจ้าของให้ชิน อาจลืบลับบ่ค่อยสนิท ใจผวายามดึก ๆ ตื่น ๆ ...”
(เพลงอยู่ผู้เดียวให้ชิน, ดิด คิตตี้)

“...จากใจของอ้ายผู้ชายโตบ่อนซี้เก่า
อ้ายขอให้เจ้ากับเขาฮักกันหลาย ๆ ...”
(เพลงซี้เก่า, เบ็น ศรีณญ)

จากตัวอย่างข้างต้น ได้กล่าวถึงกลวิธีการใช้คำซ้ำ ผ่านบทเพลง เช่น เทา ๆ
เหงา ๆ ดึก ๆ ตื่น ๆ แรก ๆ ลิก ๆ ขาว ๆ เก่า ๆ ซื่อ ๆ หลาย ๆ ไปไป แค่แค่ ซึ้งซึ้ง

คุยคุย เพื่อสื่อให้เห็นถึงการเลือกใช้คำที่ทำให้ผู้ฟังและผู้ชม เห็นภาพตาม มีท่วงทำนองที่ไพเราะมากขึ้น และเน้นย้ำทำให้เห็นความชัดเจนที่ต้องการสื่อสารมากยิ่งขึ้น

1.1.2 กลวิธีการใช้คำซ้อน

คำซ้อน หรือคำคู่ คือ คำที่มีคำเดียว 2 คำ อันมีความหมายหรือเสียงใกล้เคียงกัน หรือไปทำนองเดียวกัน เรียงซ้อนต่อเข้าคู่กัน เมื่อซ้อนแล้วจะมีความหมายใหม่เกิดขึ้น แม้ว่าบางคำความหมายจะแปลกไปกว่าเดิม (คือ ความหมายของคำเดี่ยวแต่ละความหมาย) มากนัก แต่ก็ต้องมีความหมายและที่ใช้ต่างออกไปบ้าง คำซ้อนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) คำซ้อน เพื่อความหมาย การใช้คำซ้อนเพื่อความหมาย เป็นการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน ใกล้เคียงกัน คล้ายคลึงกันหรือตรงข้ามกัน นำมาเรียงต่อกัน เพื่อให้เกิดคำใหม่ ที่มีความหมายหนักแน่นขึ้น คล้ายคำเดิม หรือแม้แต่ว่าต่างไปจากเดิม โดยปริยาย 2) คำซ้อน เพื่อเสียง การใช้คำซ้อนเพื่อเสียง เป็นการใช้คำที่มีเสียงพยัญชนะต้น สระที่เหมือนกัน นำมาเรียงต่อกันเพื่อให้เกิดคำใหม่ ที่มีเสียงสละสลวยน่าฟัง โดยปกติจะเป็นหน่วยคำไม่อิสระ 2 หน่วยคำที่มารวมกันและเกิดคำที่มีความหมาย (บรรจบ พันธุมธา, 2549: 62)

จากการศึกษาการใช้คำซ้อน ที่ปรากฏในมิวสิกเพลงจากภาพยนตร์ไทบ้านเดอะซีรีส์ พบคำซ้อน ที่ใช้เพื่อเน้นความหมายของคำให้หนักแน่นและเกิดภาพที่ชัดเจนแก่ผู้อ่าน เนื่องจากคำซ้อนจะให้น้ำหนัก ความหมายของคำ และภาพได้ชัดเจนกว่าการนำคำคำเดียวมาใช้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เฮอ เฮอ ยืนซึมเศร้ากลางฝนที่มันพร้งพรลงใส่หน้าอ้าย
ปล่อยน้ำตาให้มันรินไหลบ่ายฟ้าดิน
สูญเสียแล้วความฮักนาที่สุดท้ายด้วยคำว่าเลิกกัน
ปานหัวใจของอ้ายถูกคันด้วยน้ำมือเจ้ากับเขา
อีกสองเฮา ถึงตอนอวสาน เก็บกู้บ้าน ได้รางวัลตอบแทนเป็นน้ำตา...”
(เพลงระเบิดเวลา, ศาล สานศิลป์)

“...เจ็บที่เคยจำย้อนว่าใจง่าย พอลึกๆใจก็เผลอ
เขาจะไปไปตามสเต็ป แต่เขาเลือก**จริงจังอีหลี...**”
(เพลงขอบใจเธอ, ศาล สานศิลป์)

“กะเข้าใจในวันนั้นม่เจำแล้ว **ดวงแก้วก่อนคำจากไกล**
เจ็บแต่เต็มใจเจ็บแต่ดีคือจิงสิตาย บ่อาจหาย**ลบเลือน**จากใจได้...”
(เพลงอีหล่าเอ้ย, เต๋ย อภิวัฒน์)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการที่ผู้ประพันธ์ต้องการอธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ของอารมณ์ความรู้สึกสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ตัวละครกำลังประสบพบเจออยู่ ออกมาได้อย่างละเอียด เพื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ร่วมกับเพลงมากที่สุด เช่น ต้องเบิ่งหนึ่งคนเดียว กินข้าวคนเดียว ไปตลาดคนเดียวนอนกอดเจ้าของให้ชิน อาจลืบลบค้อยสนิทใจผวยามตึกตึกคั่นคั่น

1.1.3 กลวิธีการใช้คำที่มีการเล่นจังหวะ

การใช้คำที่มีการเล่นเสียง เล่นจังหวะช่วยให้เพลงมีความสละสลวย มีจังหวะในการร้องและเสียงของคำสามารถโน้มน้าวอารมณ์ผู้ฟังให้คล้อยตามได้เป็นอย่างดี ในบทเพลงจากภาพยนตร์ไทบ้านเดอะซีรีส์นี้ เป็นลักษณะคำประพันธ์ประเภทเพลง จึงสามารถพบการเล่นเสียงเล่นคำต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นพื้นฐานของเพลง ส่วนใหญ่ที่พบ จะเป็นสัมผัสนอก ดังนั้นจึงหยิบยกเฉพาะ ลักษณะสัมผัสในและการเล่นคำต่าง ๆ ที่ปรากฏมา ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...ระเบิดเวลา ฮ้า เริ่มเดินมาตั้งแต่ฉันองพบเขา
เจ้าถ่ายโอบในความเป็นเรา ยกให้เขาทีละน้อย
อ้ายวัง**ไขว่คว้า**ตามใจเจ้าคีน น่องกะปั่นหนีไล่เกียร์ถอย...
...ให้**สมใจ**กับคนใหม่ที่มี ที่น้องตั้งใจเลือกเขา
อ้ายคนนี้ได้ตายไปแล้ว บ่ต้องห่วง**เคียบขวางทางเจ้า...**”
(เพลงระเบิดเวลา, ศาล สานศิลป์)

“...เรื่องเท่านั้น คำลึงเก็บให้ลึกสุดใจ
ลิจิอิจำเบิดสู่อย่างเอาไว้ บให้ลบให้เลือน จากใจ ให้เจ้าของโชคดี
บเป็นหยั่งเค้าเข้าใจ ไปโลกไปบต้องห้วง...”

(เพลงบเป็นหยั่ง เค้าเข้าใจ, กวาง จิตรพรรณ)

“...คือถึกเทตอนเฮาฮู้สึกดี แต่เพิ่นไปบได้ลาจิกอย่าง
เริ่มมีหวังแต่กะต้องหมดหวัง นังซื่อซื่อกะฮู้สึกเจ็บ

(เพลงขอบใจเคื้อ, ศาล สานศิลป์)

“...อยากบอกให้ฮู้ว่ายังฮัก ยังฮักยังค้อยเฝ้าดูและห้วงใย
อยากกอดอยากยืนข้างกาย คือเก่าแต่ก่อน ฮืม
ตั้งแต่มือที่เล็กกันไป บมีมือใดบคิดซอด
ยังคิดถึงตลอด คิดซอดซอยกอด ฮักเฮา...”

(เพลงกลับมาได้บ, บิว สงกรานต์)

จากตัวอย่างเนื้อเพลงข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความงามด้านวรรณศิลป์ของบทเพลง และความสามารถของผู้ประพันธ์ที่ได้อาศัยโครงสร้างผลงานเพลงที่มีสัมผัสในทั้งสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะที่สละสลวยต่าง ๆ เช่น จาก-ใจ, ฮัก-เฮา, ให้-ใจ-ใหม่, ใจ-เจ้า, ขวาง-ทาง, เก่า-ก่อน อีกทั้งยังมีการเล่นคำอีกด้วย เช่น อยากบอกให้ฮู้ว่ายังฮัก ยังฮักยังค้อยเฝ้าดูและห้วงใย อยากกอดอยากยืนข้างกาย เป็นการเล่นคำที่ช่วยให้ผู้ฟังรู้ถึงความรู้สึกของผู้ประพันธ์ว่าต้องการสื่อสารไปยังผู้ฟังอย่างไร จึงมีการย้าคำ ดังกล่าว

1.2 กลวิธีการใช้โวหารภาพพจน์

โวหารภาพพจน์ คือ ถ้อยคำเปรียบเทียบกับทำให้เห็นภาพ มีหลายบทเพลงจากภาพยนตร์ไทยบ้านเดอะซีรีส์ ที่มีการใช้โวหารภาพพจน์ พบว่ามีโวหารภาพพจน์ 3 ลักษณะ ได้แก่ อุปลักษณ์ อธิพจน์และอุปพจน์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 กลวิธีการใช้อุปลักษณ์

อุปลักษณ์ คือ การเปรียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยไม่ใช่คำเชื่อม แต่มักจะใช้คำกริยา คือคำว่า เป็น คือ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...ลืมหูลุดไปคือว่าวที่เอาคืนบได้...”

(เพลงกอดเสาเถิง, ปรีชา ปัดภัย)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ประพันธ์ได้เปรียบเทียบการหลุดลอยของคนรัก กับว่าวที่ได้หลุดจากมือแล้ว ไม่มีทางกลับมา

1.2.2 กลวิธีการใช้อธิพจน์

อธิพจน์ หรืออธิพจน์ คือ โวหารที่กล่าวเกินจริง เพื่อสร้างและเน้นความรู้สึกและอารมณ์ ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกลึกซึ้ง ภาพพจน์ชนิดนี้นิยมใช้กันมากแม้ในภาษาพูด เพราะเป็นการกล่าวที่ทำให้เห็นภาพได้ง่ายและแสดงความรู้สึกได้อย่างชัดเจน ดังนี้

“...มันเจ็บพอปานสิใจขาด พัดไปกับสายลมสา...”

(เพลงกอดเสาเถิง, ปรีชา ปัดภัย)

“...คิดฮอดเจ้าแสง จนหัวใจของอ้ายสิขาด เมื่อคนที่รัก จากไปกลับคืนมา...”

(เพลงคนสุดท้ายของหัวใจ, บอย พนมไพร)

“...เสียงนกหวีดกรีดดังฟังใจอ้ายยับ บอกให้อ้ายนั้นกลับออกนอกสนามใจ...”

(เพลงทดเวลาบาดเจ็บ, บอย พนมไพร)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการใช้อธิพจน์ เพื่อการแสดงอารมณ์ที่เสียใจ ไม่สมหวังของตัวละคร โดยแสดงออกมาทำให้ผู้ฟังสามารถรับรู้อารมณ์ของตัวละครได้เป็นอย่างดี

1.2.3 กลวิธีการใช้บทปฐก

บทปฐก คือ คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ ใช้เพื่อเรียกร้องความสนใจหรือกระตุ้นให้เกิดความคิด โวหารภาพพจน์บทปฐกที่ปรากฏในบทเพลงจากภาพยนตร์ ไทบ้านเดอะซีรีส์ ดังนี้

“...แล้วมันเกิดอีหยังกับความอีกเฮา น้องจึงได้คบเขาถึมัยน้ำตาพัง
ไสว่าอีกสิบเพมาง อีกบ่จางปานซางฮ้างแท้น้อ มาซุดใจอ้ายไว้ แล้วกะไปกับเขา
หลงลืมน้ำบ่เก่า เจ้าเลือดเย็นทั้งใจคัก แรก ๆ กะตั้งใจอีก
ได้จักพักกะตั้งใจลิมกัน พ้ากะใสคินยังบ่สิ้น คือเปลี่ยนใจง่ายแท้...”
(เพลงแรกตั้งใจอีก, ปรีชา ปัดถัย)

“...กลับมาได้หัวใจอ้ายคิดฮอดเจ้า อ้ายฮู้ว่าน้องเศร้าที่เฮ็ดให้เจ้าเสียใจ
คั่นแม่กลับคืนไปได้ สิบเฮ็ดให้น้องฮ้องไห้
กลับมาได้บ่อ้ายบ่อยากอยู่คนเดียว ในมือที่โคดเต๋ยมันทรมาณหัวใจ...”
(เพลงกลับมาได้บ่, บิว สงกรานต์)

“...สิเลยผ่านคนส่ำได้ อ้ายกะบ่ลิม ในความฮักที่เฮาสองคน ได้มีให้กัน
ฮักตั้งแต่เมื่อแรก จนมือจากกัน อ้ายจับมือมัน จนลมหายใจสุดท้าย...”
(เพลงคนสุดท้ายของหัวใจ, บอย พนมไพร)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการถามคำถามจากตัวเองอีกฝ่ายที่ทำให้ตนต้องตกอยู่ในสภาวะการณ์ที่เสียใจ แต่กลับเป็นคำถามที่ไม่ได้ต้องการคำตอบ ซึ่งคำดังกล่าวสามารถกระตุ้นผู้ฟังผู้ชมได้

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า กลวิธีการใช้ภาษาที่ปรากฏในเพื่อสื่ออารมณ์รักแบบไม่สมหวังในมิวสิกเพลงลูกทุ่งอีสาน: ไทบ้านเดอะซีรีส์ เป็นการใช้กลวิธีต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อสื่ออารมณ์จากผู้เขียน และผู้ขับร้องไปยังผู้ฟังให้เกิดอารมณ์ร่วม หรือคล้อยตามให้ได้มากที่สุด

2. องค์ประกอบของการสื่อสารตามกรอบแนวคิดชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของไฮม์

การศึกษากวีวิธีการใช้ภาษาเพื่อสื่ออารมณ์รักแบบไม่สมหวังในมิวสิกเพลงลูกทุ่งอีสาน: ไทบ้านเคอะซีสส์ โดยการนำกรอบเรื่ององค์ประกอบในการสื่อสาร (SPEAKING) ตามทฤษฎีชาติพันธุ์-วรรณนาแห่งการสื่อสาร ของ เดลล์ ไฮม์ส์ มาปรับประยุกต์ใช้เพื่อการวิเคราะห์กับการสื่อสารผ่านมิวสิควิดีโอ เนื้อหา คำร้องในบทเพลงต่าง ๆ สามารถนำแนวคิดนี้มาวิเคราะห์ ประยุกต์ใช้กับการประพันธ์เพลงและการออกแบบเนื้อหาที่ใช้สื่อสารด้านต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางสรุปองค์ประกอบของการสื่อสาร ตามกรอบ SPEAKING ในมิวสิกเพลงลูกทุ่งอีสาน: ไทบ้านเคอะซีสส์

อักษรย่อ	องค์ประกอบ	รายละเอียดทั้ง 14 บทเพลง
S	ฉาก	-บ้าน ห้องนอนของตัวละครเอก -หมู่บ้าน -โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ -ห้องเรียน โรงเรียน บ้านพักครู -วัด -งานศพ งานแต่ง -ทุ่งนา กระต้อม (เถียงนา) -ป่า -พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ -ตลาดชุมชน
P	ผู้ร่วมสื่อสาร	-ตัวละครเอก ฝ่ายชาย -ตัวละครเอก ฝ่ายหญิง -เพื่อนตัวละครเอกเอก ฝ่ายชาย -เพื่อนตัวละครเอก ฝ่ายหญิง -แฟนเก่าของตัวละครเอก

อักษรย่อ	องค์ประกอบ	รายละเอียดทั้ง 14 บทเพลง
		-นักร้อง -ชาวบ้าน
E	จุดมุ่งหมาย	-เพื่อบรรยายถึงความรักที่ไม่สมหวัง
A	วัจนกรรมที่ปรากฏ	-วัจนกรรมบอกรัก -วัจนกรรมกล่าวลา -วัจนกรรมปฏิเสธ -วัจนกรรมขอบคุณ -วัจนกรรมตัดพ้อ -วัจนกรรมขอโทษ -วัจนกรรมขอร้อง -วัจนกรรมประชดประชัน -วัจนกรรมสัญญา -วัจนกรรมปฏิเสธการ -วัจนกรรมโอศุครวญ -วัจนกรรมคำถาม -วัจนกรรมเล่าความ -วัจนกรรมกล่าวร้าย
K	น้ำเสียง	-กันเอง กล่าวถึงบุคคลอันเป็นที่รัก -คร่ำครวญ ขอร้องอ่อนวอน โศกเศร้า เสียใจ
I	เครื่องมือ	-อวัจนภาษา -คำร้อง -การปนภาษา
N	บรรทัดฐาน การปฏิสัมพันธ์	-คุณธรรม จริยธรรม -ความจริงใจ ความรักและ ความปรารถนาดี -รักแรก รักบริสุทธิ์ -ความรู้สึกลึกซึ้ง เสียใจ

อักษรย่อ	องค์ประกอบ	รายละเอียดทั้ง 14 บทเพลง
		-รักสามเส้า
G	ประเภทการสื่อสาร	-คำร้อง -การสนทนา -คำคม

จากตารางข้างต้น สามารถสรุปองค์ประกอบของการสื่อสาร ตามกรอบ SPEAKING ในมิวสิกเพลงลูกทุ่งอีสาน: ไทบ้านเดอะซีรีส์ สามารถสรุปได้ว่า

2.1 S = Setting/Scene หมายถึง **สถานที่และเวลา** ที่ปรากฏภายในมิวสิกเพลง ไทบ้านเดอะซีรีส์นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นฉากที่เป็นชนบท เช่น ชุมชนอีสานชายขอบทุ่งนา กระท่อมปลายนา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน โรงเรียน วัด ซึ่งฉากดังกล่าวนี้ได้แสดงถึงแนวเพลงได้อย่างชัดเจน รวมไปถึงการใช้บรรยากาศที่มีความหม่นหมอง อึมครึม มีฝนตกหรือแม้แต่วัฒนธรรมวันจะลับขอบฟ้า ซึ่งฉากและบรรยากาศดังกล่าวสื่อให้เห็นความเป็นเพลงอีสาน รักไม่สมหวัง ความเศร้าเสียใจของตัวละครได้เป็นอย่างดี

2.2 P = Participant ผู้ร่วมสื่อสาร ในที่นี้ ได้แก่ นักร้องซึ่งเป็นบุคคลหลักที่สำคัญ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านบทเพลง รวมไปถึงตัวละครเอกฝ่ายชาย ตัวละครเอกฝ่ายหญิง เพื่อนของตัวละคร ชาวบ้าน พระ ในบางเพลงอาจมีแฟนเก่า หรือแฟนใหม่ของตัวละครเอกทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ที่ช่วยให้การเล่าเรื่องนั้นเข้าถึงอารมณ์และความเป็นจริงมากที่สุด

2.3 E = Ends คือ **จุดมุ่งหมาย** หรือเป้าหมายของผู้ร่วมเหตุการณ์ โดยจุดมุ่งหมายของผู้ร่วมเหตุการณ์นั้น คือทำหน้าที่ช่วยเหลือ ปลอดภัยหรือให้คำแนะนำแก่ตัวละครเอก เพื่อให้ผ่านเหตุการณ์ผัดหวังเสียใจที่กำลังประสบอยู่นั่นเอง

2.4 A = Act sequence คือ **การเรียงลำดับวัจนกรรมหรือการใช้ถ้อยคำ** ที่มีลักษณะที่แตกต่างกันไป วัจนกรรมนี้จะมีความสัมพันธ์กับกำหนดประเด็นของการสื่อสาร ได้แก่ 1) วัจนกรรมบอกรัก 2) วัจนกรรมกล่าวลา 3) วัจนกรรมปฏิเสธ 4) วัจนกรรมขอบคุณ 5) วัจนกรรมตัดพ้อ 6) วัจนกรรมขอโทษ 7) วัจนกรรมขอร้อง 8) วัจน

กรรมประชดประชัน 9) วิจารณ์กรรมสัญญา 10) วิจารณ์กรรมปฏิสันถาร 11) วิจารณ์กรรม
โอดครวญ 12) วิจารณ์กรรมคำถาม 13) วิจารณ์กรรมเล่าความ 14) วิจารณ์กรรมกล่าวร้าย
จากวิจารณ์ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น วิจารณ์ที่พบมากและปรากฏในทุกบทเพลง คือ
วิจารณ์กรรมกล่าวลา วิจารณ์กรรมบอกรักและวิจารณ์กรรมตัดพ้อ เนื่องจากเป็นแนวเพลงไม่
สมหวังในความรัก จะต้องมีการบอกเลิก หรือเอ่ยคำลา พรรณนาถึงความรักเมื่อครั้งก่อน
จากนั้นถึงมีการตัดพ้อถึงชีวิตรักของตน

2.5 K = Key คือ **น้ำเสียง** ซึ่งช่วยให้เสริมความหมายของคำพูดและน้ำเสียงช่วย
ให้ถ้อยคำ ที่นักร้องและตัวละครหลักสื่อสารมีความน่าสนใจ โทนเสียงที่ใช้แต่ละเพลง
จะมีลักษณะที่ต่างกันบ้าง บางส่วน แต่ก็มีการใช้ น้ำเสียงที่โศกเศร้าเสียใจ อาลัยอาวรณ์
เป็นอย่างยิ่ง ประกอบกับการใช้ทำนองเพลงที่ช้า ทำให้เพลง ประกอบภาพยนตร์ ไท
บ้านเดอะซีรีส์ สามารถเข้าถึงอารมณ์ผู้ฟังมาก แต่จะมีบางเพลงที่จะใช้น้ำเสียงประชด
ประชัน เพื่อบ่งบอกถึงความเสียใจและความโกรธอยู่ด้วยนั่นเอง

2.6 I = Instrumentalities **เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร** เป็นการเลือกวิธีในการ
สื่อสาร ณ ที่นี้หมายถึง วิธีที่ตัวละครใช้ในการสื่อสารอารมณ์รักแบบไม่สมหวัง มายังผู้รับ
สาร อันได้แก่ การใช้วงภาษา เช่น การทำลายข้าวของ การเหม่อลอย การร้องไห้ การ
ควบคุมตนเองไม่ได้ เป็นต้น การใช้คำร้อง ซึ่งนักร้องเป็นอีกหนึ่งตัวละครที่ปรากฏอยู่กับ
ตัวละครหลัก โดยทำหน้าที่ถ่ายทอดอารมณ์มายังผู้ฟังและผู้ชมผ่านคำร้อง ท่วงทำนอง
และการบทร้อง ที่ปรากฏในเนื้อเพลง เช่น สเตตัส โพสต์ เฟซบุ๊ก เป็นต้น

2.7 N = Norms of Interaction and Interpretation คือ **บรรทัดฐานของ
ปฏิสัมพันธ์** และการตีความ ปฏิสัมพันธ์ของผู้ร่วมสื่อสาร ที่ปรากฏภาพยนตร์ ไทบ้าน
เดอะซีรีส์ ได้แก่ คุณธรรม-จริยธรรม การรู้ผิดชอบชั่วดี รักแท้และการรู้จักปล่อยวางจาก
ความโศกเศร้าเสียใจ

2.8 G = Genre หมายถึง **ประเภทของการสื่อสาร** ชนิดของถ้อยคำหรือลักษณะ
ของปริเฉท ของภาพเสียง คำบรรยายที่ถูกถ่ายทอดผ่านมิวสิกวิดีโอ อันได้แก่ การ
สนทนาของตัวละคร เพื่อเกเร็นำและเชื่อมโยงถ่ายทอดเรื่องราวความไม่สมหวังและ
นำเข้าสู่บทเพลง ส่วนคำร้อง ของนักร้องซึ่งเป็นอีกหนึ่งเอกลักษณ์สำคัญของค่ายเพลง

เจิ้ง มิวสิค ที่ให้กร็องเป็นอีกหนึ่งตัวละครที่ปรากฏอยู่กับตัวละครหลักและถ่ายทอดอารมณ์มายังผู้ฟังและผู้ชม อีกทั้งยังปรากฏคำคม ซึ่งเป็นอีกหนึ่งวิธีที่ตัวละครเลือกใช้ เพราะเป็นการใช้คำน้อยแต่กินความมาก เช่น “ชั้นเขาดิหลายอ้ายเป็นคนเลวให้กะได้” “หมอบึงหัวใจให้ผมแทน มันอีกไผ่ได้อีกแล้ว” เป็นต้น

การศึกษาองค์ประกอบของการสื่อสารตามกรอบแนวคิดชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของเคลล์ โสม์นั้น เป็นการแสดงถึงความเป็นอีสานจากการเลือกใช้ภาษา หากเวลา สถานการณ์ต่าง ๆ ที่สามารถแสดงออกถึงความเป็นอีสานให้ได้มากที่สุด มีการใช้วัฒนธรรมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังได้เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครได้อย่างแท้จริง มีการใช้น้ำเสียงที่แสดงถึงความเศร้า ความไม่สมหวัง ความโกรธ ความน้อยใจ เป็นต้น จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้เพลงที่ปรากฏในภาพยนตร์ ไทบ้านเดอะซีรีส์นั้นได้รับความนิยมมาจนถึงปัจจุบัน

สรุป

การศึกษากลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสื่ออารมณ์รักแบบไม่สมหวังในมิวสิคเพลงลูกทุ่งอีสาน: ไทบ้านเดอะซีรีส์ โดยศึกษากลวิธีการใช้ภาษา และองค์ประกอบสถานการณ์สื่อสารต่าง ๆ ในภาพยนตร์สรุปได้ดังนี้ 1) กลวิธีการใช้คำ ได้แก่ 1.1) กลวิธีการใช้คำซ้ำ 1.2) กลวิธีการใช้คำซ้อน 1.3) กลวิธีการใช้คำที่ทำให้เกิดจินตภาพ และ 1.4) กลวิธีการใช้คำที่มีการเล่นจังหวะ 2) กลวิธีการใช้โวหารภาพพจน์ ได้แก่ 2.1) กลวิธีการใช้อุปลักษณ์ 2.2) กลวิธีการใช้อธิพจน์ และ 2.3) กลวิธีการใช้ปฏิเสธ

องค์ประกอบของการสื่อสารตามกรอบแนวคิดชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของโสม์ พบว่า 1) ฉาก ที่ปรากฏในเรื่องจะประกอบด้วย บ้าน, ห้องนอนของตัวละครเอก, หมู่บ้าน, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ, ห้องเรียน, โรงเรียน, บ้านพักครู, วัด, งานศพ, งานแต่ง, ทุ่งนา, กระต้อม (เถียงนา), ป่า, พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำและตลาดชุมชน 2) ผู้ร่วมสื่อสาร ที่พบ คือ ตัวละครเอกฝ่ายชาย, ตัวละครเอกฝ่ายหญิง, เพื่อนตัวละครเอกฝ่ายชาย, เพื่อนตัวละครเอกฝ่ายหญิง, แฟนเก่าของตัวละครเอก, นักร้องและชาวบ้าน 3) จุดมุ่งหมาย ที่ปรากฏในการสื่อสารในบทเพลงทั้งหมดเพื่อบรรยายถึง

ความรักที่ไม่สมหวัง 4) วจนกรรมที่ปรากฏ ได้แก่ วจนกรรมบอกรัก, วจนกรรมกล่าวลา, วจนกรรมปฏิเสธ, วจนกรรมขอบคุณ, วจนกรรมตัดพ้อ, วจนกรรมขอโทษ, วจนกรรมขอร้อง, วจนกรรมประชดประชัน, วจนกรรมสัญญา, วจนกรรมปฏิเสธถาวร, วจนกรรมโอ้อวด, วจนกรรมคำถาม, วจนกรรมเล่าความและวจนกรรมกล่าวร้าย 5) น้ำเสียงของนักร้องและตัวละครส่วนใหญ่ใช้น้ำเสียงระดับกันเอง กล่าวถึงบุคคลอันเป็นที่รัก คร่ำครวญ ขอร้องอ่อนหวาน โศกเศร้าเสียใจ รวมไปถึงน้ำเสียงประชดประชัน 6) เครื่องมือ ที่ใช้เป็น การใช้อวจนภาษา คำร้อง และการปนภาษา 7) บรรทัดฐานการปฏิสัมพันธ์ จะใช้บรรทัดฐานคุณธรรม จริยธรรม การมีปฏิสัมพันธ์เรื่องความจริงใจ ความรัก ความปรารถนาดี รักแรก รักบริสุทธิ์ ความรู้สึกผิด เสียใจและรักสามเศร้า 8) ประเภทการสื่อสาร การใช้ถ้อยคำแบบคำร้อง การสนทนา และคำคม

รายการอ้างอิง

- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2550). **วรรณคดีวิจารณ์**. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประกายกาวิล ศรีจินดา และคณะ. (2563). “การสื่อสารวัฒนธรรมอีสาน “ไต่บ้าน เดอะซีรีส์”.” **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่** 15, (1): 75-76.
- บรรจบ พันธเมธา. (2549). **ลักษณะภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สันติ ทิพนาน. (2560). “เพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาขัดศีลธรรมในรอบทศวรรษ พ.ศ. 2550-2559.” **วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม** 14, (1): 11-21.
- Hymes, Dell. (1966). “On Communicative Competence.” In the Research Planning Conference on language Development among Disadvantaged Children, Veshiva University. n.p.